

POKROK PUBLISHING CO.

vydává
POKROK ZÁPADU
a místní vydání

v Crete pro Saline okres, Neb., v Schuyler a Clarkson pro Colfax okres, Neb., ve Wilson, Kans., pro stát Kansas, v Cedar Rapids, Ia., pro stát Iowa, v St. Paul a Minneapolis, Minn., pro stát Minnesota a v Tyndall, S. D., pro státy South a North Dakoty.

Předplatné:
Pro Spojené Státy \$1.50. Pro Kanadu \$2.00. Do Evropy \$2.50 ročně.

Zámlky peněžní dějte se pomocí peněžních poukázek (Money Orders), expresních poukázek (Express Money Orders), bankovních poukázek (Bank Draft), anebo v registrovaném dopise. Oznamujete-li své přetřehování, udejte starou i novou adresu.

Doplňky z kruhu čtenářstva ochotné uveřejňujeme. Musí být stručné, psané bez úmyslu někomu osobně poškodit a nepodléhaty plným jménem, ať již má být v redakci utajeno, anebo s dopisem uveřejněno.

Člověka se nelekkej. Boj se však zkaženého srdce jeho a jeho nízké duše.

Vykonal jsi včera svou povinnost? Ne-li, nejsi řádným občánem.

Krajanské sebevědomí a vzájemnou lásku a úctu lze zase pozorovat v výsledku věrejších voleb.

Mnozí čeští kandidáti žádali krajany za pomoc a podporu jen proto, by viděli, že rodáci poskytli tuto — ajryšm.

Cokoli konáte, konejte tak, aby ste měli užitek z toho nejen vy sami, ale i vaše okolí.

Jeli život jenom snem, pak nejlepší z něho prociťneme, poněvadž v velké většině případů je snem velice nepřijemným.

Dosud nikdo tě nepomlouval? Ne-li pak je to důkazem, že nie neznamenáš a že ani za mizernou pomluvu nestojíš.

Konáme-li národní slavnost jakoukoli, konejme ji ne pouze pro peníze, ale i — a to hlavně — pro významnější a trvalejší užitek mravní, který by bylo lze v nás samých znamenati po slavnosti.

Na Anděla se při Havlíčkových slavnostech mnoho zapomínalo. A byl přece původcem a nehorlivějším propagátorem celé myšlenky. Víme si sami, že Anděl je skromným pracovníkem, ale veřejné uznání se mu nemusilo odpirati.

České spolky kterékoli, doveďou-li v případech všech svých potřeb požadovati se podpory českých časopisů, které jim ji vždy taky s největší ochotou poskytnou, mohly by míti oproti těmto v místních poměrech alespoň tolik šetrnosti, aby do tiskáren jich dávaly všechnu tiskovou práci. Bylo by to jen slušné — uznání.

Velmi často slyšíme stesky a to oprávněné do nezdvořilosti a neucty mládeže naší vůči starým lidem. Jak však zdvořilost a úcta můžeme od mládeže té očekávati pro cíl, když ta zlatá mládež ne svým vlastním lidem a úctě ani ku naučila se zdvořilosti ani ku svým sestarálním rodičům, kteří pro ni většinou jsou jenom "old folks!"

Než se nadějeme, bude tu podzim a zima se svými dlouhými večery. Postaraly se spolky naše letošního roku i o to, by měly ve své síni slušnou knihovnu, ze které by si členové mohli vypůjčovati domů dle nejpřednějších našich spisovatelů? Takovým způsobem se pracuje taky oavětově a národně. A zvláště ve spolecích, které na činnost tu nikdy a nikde neměly by zapomínati.

Vlastenectví a národnost jsou jistě krásné a veliké věci. I ty to však stejně jako vše ostatní musí se pěstovati rozumně a v přiměřeném poměru k poměrům. v jakých žijeme. Žijeme-li pak v Americe, bylo by nerozumným vlastenectví jen v čisté českém měřítku. Ideo jsme v první řadě americkými občany, kteří pro svou

českou národnost neměli by zapomínati naučiti se při nejmenším obcovacím jazyku americkému, bez kterého se tu neobejdeme nikdy a nikde. Bylo by proto jen v našem vlastním zájmu, kdybychom byli v první řadě Američany. Jako ti pak bychom vždy mohli zůstat i Čechy udržováním svého národnostního charakteru a dobrých českých návyků.

Chicazská tragoedie z minulých dnů, ve které hlavní úlohu hráli krajane naši — otec a syn, — jest opět jednou z neutěšených ukázek našich amerických poměrů, nad kterými v nejednom případě musíme člověk až trnouti. Krajane Vaček byl se světa srovozen rukou svého vlastního — syna. Vrah pak byl při soudním výslechu ještě tak drzý a otupělý, že nad činem svým neprojevil ani známku nějaké lítosti a že s naprostým klidem a lhostejností k otcovraždě se přiznal. Američané si zase pěkný pojem o nás udělali a zaslali nad zvrhlostí, jaká se musila proklubati z řady českého přistěhovalectva. Případ skutečné politováníhodný a nanejvýš smutný. A člověk, uvažuje-li o tom, sebe sama mimoděk se táže, kde asi dlužno hledati hlavní příčinu spustlosti naší mládeže. Vackův syn, otcovrah, je teprve 18letým výrostkem. Kde tak mravně poklesl a spustil? Není špatná rodinná výchova jednou z hlavních příčin podobných ukázek? Je známo, že se americké a zvláště přistěhovalecké mládeži věnuje příliš velká volnost a svoboda a to ve věku, kdy v Čechách metla a fípanka byla hlavním strážcem dobrého chování — děti. Zde děti, sotva vyjdou ze školy, jdou do práce a za pár dolarů, které vydělají, kupují si svou volnost a svobodu, kterými v první řadě naučí se neúctě a nevázanosti k rodičům. — Tito jsou proti nim bezbraní, poněvadž by jim děti, kdyby je snad chtěli pokárati nebo dokonce potrestati, daly výpověď a poznámku, že si mohou, poněvadž si vydělají, najíti byt jinde a že nepotřebují žádného poručíkování. Otec a matka v případech takových věch, místo aby popadli hůl a této takové zmlátili, se zaleknou, neboť jim přece jen jde ne o děti, ale o těch několik dolarů, které tydně dostanou za "boarding," a ukaž si oproti svým miláčkům ve své své slabosti. Dětem se ponechá další zvláště a další vličení bují měrou nejhroznější, až se pak jednoho krásného dne takový zvedavý synáček odváží jíti na otec, vlastního ustanoveného a usouzeného otec a revolverem a prostě jej, poněvadž by nebyl po vůli žádosti jeho — zastřelí a sám se stane vrahem, na něhož čeká — šibenice. — Otcové a matky! Budíž vám případ ten výstrahou ve vaší povolenosti a berte hůl a dutky častěji do rukou. Sami se toho bití nekejte. Nezabolí vás. A kdyby přece, pak bolest ta jistě bude menší, než jakou byste citili, kdybyste viděli měli děti evjeli pod šibenici na již již otevřirajícím se padáku.

Dozvukem k nedávným slavnostem Havlíčkovým podáváme ještě několik opozdžených myšlenek. Havlíček za svého života působil pro svůj lid ze všech svých sil prací opravdu neúpornou a vytrvalou. Lze o něm právem říci, že národní práci obětoval celý svůj život a že sám se v práci pro lid vysílil a vyčerpál. Byla to však blahodárná práce a nevyšla nadarmo. Lid český — zvláště ve staré vlasti — dodnes uší se od Havlíčka politicky. Neuč se však od něho pouze lidovým a svobodomyšlným zásadám a poznáním významu těchto pro všechny národní život. Havlíček mnohem více učil nás svým příkladem: svým životem a svou prací. Ten působil až za Havlíčkův hrob. Tělo umořilo ubohost soudobých poměrů veřejných a bezohledná krutost posledních dozvků absolutismu. Tělo zasypaly hroudy černé země na občanském hřbitově. Ale nezaxypaly Havlíčkovu památku, která živa trvala a trvá v myslích lidí. Lidová tradice si ovšem přibarvila Havlíčka po svém. Havlíček byl bojovníkem za svobodu lidu a jid nemohl si vysíliti bojovníka — třeba ducha, jehož zbraní bylo péro — bez romantického zabarvení. Proto Havlíček žil a žije v památce lidu jako mu-

šedník brixenský. Méně pak se pamatovalo na něho jako na prvního českého buditele politického. V očích lidu byl Havlíček trpěl a umírající, ne Havlíček pracující. Lid dobře cítil, že v Havlíčkovi zemřel muž, který dovedl svým životním zásadám obětovati vše — i svobodu i život. A přirozeně viděl jen obět poslední: Brixen. — Tím způsobem památka Havlíčka uštváného a stihaného našim národním nepřitelem, Havlíčka pronásledovaného poněmňovačů vídeňskou vládou učinila za muže, který za života byl svým lidem — i Národními Novinami i Slovany — prvním duševním organizátorem politického života v Čechách, který hlavní váhu kladl na klidné působení buditele, z mrtvého Havlíčka učinila si lidová tradice předem podněcovatele a sílitele odporu proti Vídni a němečtvi. I česká politika — jmenovitě pokud podíl na ní braly široké vrstvy lidu, měla svou dobu romantiky. A v té době vzpomínka na Havlíčka mučedníka plnila svůj úkol posilováním odporu širokých vrstev národa proti živlům nepřátelickým, dovolávajíc se památkou citu širokých vrstev lidových. Dnes však díváme se na Havlíčka již poněkud jinak. Vracíme se k němu skutečnému, jaký byl a žil, k Havlíčkovi učiteli a buditeli národa, k muži života a práce. A čím blíže v tomto směru jej vzpomínáme, tím více roste jeho význam a roste i přes to, že v nejednom směru zásady Havlíčkovy odporují pokroku doby a že nemůže se dnes do národního programu přijmouti každý výrok, jež Havlíček proslal před více než půlstoletím. — Nyní roste Havlíčkův význam mravní a platným vzorem zůstává jeho životní práce, vyjádřená dvěma slovy: spravedlnost a práce, ve kterých je Havlíčkův odkaz k celému českému národu.

NĚCO O ŘEČNICTVÍ A ŘEČNÍCÍCH.

S drem. Eppingrem odešel ze sněmu království Českého nejlepší jeho řečník. Někdo může být jiného názoru, ale moje mínění je sdíleno i ostatními dlouholetými znalci sněmovny na Pětikořstelním plácku.

Prvenství řečnícké bylo vzato českým laevicím již dávno. Myslíme, že s odchodem staročechů a Julia Grégra. Měli jsme potom, a máme i dnes, řečníky prvního řádu, řečníky efektní, ohnivě a parádní, ale nemáme již řečníkův klasičtějších, jakým byl zesnulý dr. Eppinger.

Řečníctví a herectví jsou věci příbuzné. Aspoň trochu. Dobrý řečník aby byl poněkud hercem. Na příklad chrudimský dr. Pippich. Ale to je stará škola. Jako na divadle vládí dříve pathos, měl i v rhetorice svoje důležité místo. Ale přišla nová doba herecká, po starých deklamátorech přišli moderní diseři. Po Seifertovi Vojan. Také v řečníctví parlamentním nastal vývoj od pathetického k niterné výraznosti.

Lidé, kteří za časů Mirabeauových mluvili o právech člověka a pohybovali se celkem ve světě ideologickém, mohli a musili mluviti patheticky. Dnešní politicky mluvili o jiných věcech: o průplavech, o sociálním pojišťování, o nápravě měny, o chovu dobytka a podobně. Kdyby mluvili o těchto věcech s pathosem, bylo by to nevhodné, neúměrné, prostě směšné.

Herecká přichut řečníctví vyvanula. Dr. Herold, řečník, býval Seifertem našeho sněmu, dr. Eppinger byl jeho Vojanem, či choete-li, Kainzem. Dr. Eppinger byl klasikem moderního mluvení politického. Shromáždil kolem sebe vždycky celý sněm bez rozdílu politických a národních stran. Bylo politkem naslouchati mu. Klidně a zvůněně slyšelo jeho "Hoher Landtag!" a pak začal koncert. Mluvil s úžasnou plynulostí a lahodou v hlase. Mluvil bez námahy, bez fyzického záporu. Mozek pracoval, ústa jen skromně, ale přesně přisluhovala. Hlasové šla věta za větou, každá úměrně kadencována a lehkým akcentem tam, kde bylo potřeba. Ale nie více. Nebylo gest, nebylo vnušního varování. Byla to jen vnitřní plnost a vnušní lahoda.

Tajemství dra. Eppingra bylo tajemstvím všeho řečníka. Neboť

jenom vnitřní cena jeho řeči vítězila, ne jeho přednes, prostý a dokonatý. Tady jsme u jádra věci. První podmínkou dokonalého mluvení je inteligence a vzdělání. Ovšem speciálně vyvinutá inteligence a zvláštní směr vzdělání.

Máme na mysli především ono uzpůsobení mozku k rychlé analýze a snadné syntese, kterou ve svém základě má a může poskytovat především právnické vzdělání. Proto je také historickým faktem, že mezi politiky a řečníky jsou právníci pravidlem a ostatní stavy výminkou. Nastačí — jak jsem kdosi četl — aby člověk dokonale znal to, o čem mluví, anebo vroucně a opravdově věřil v to, co říká — aby již tím byl dobrým řečníkem. Dnešně možno přesvědčiti se, jak těžce vyjadřují se o své věci odborníci na slovo vzati a jak lidé koktají, když chtějí říci co nejvroucněji právě to, co je jejich srdci nejdražší.

Je to více formální vložka i evik intelektu, jež vedou k tomu, aby řečník zmocnil se rychle celé materie své řeči a pak dovedl ji obratně rozložiti na partie, odvěty, skupiny, a ty seřadil v logický pořádek a sled účelový, směřující ke konečnému cíli celé promluvy. Ale jakmile nabude se jednou toho eviku, té jasnosti a parádnosti v řaděni myšlenek, premis a soudů, pak již člána je první podmínka dobrého řečníctví. Pak není již skoků, temných míst a není — anakolutů.

A pak může býti věnována značná část energie také přednesu. Přednesu je již tím samým zaručena relativní plynlost a snadnost. Tu však přicházíme k vlastnímu výskolení řečníka. Nepovím nic nového, řeknu-li, že hlavní a nejlepší školou řečníka je co nejširší vzdělání literární, speciálně četba beletristická.

Jedná se především o tom, aby řečník ovládl dokonale jazyk, jímž mluví. A kde má se zmocniti řečník této mistrovské, suverenní znalosti jazyka? Snad četbou novin? Snad četbou spisův vědeckých? Nikoliv! Poklad jazyka uložen je pouze v beletrii, v umělecké prose i verších. A tu můžeme klidně stanoviti maximum:

— Dobřími řečníky jsou ti, kdož mnoho četli a čtou dobré knihy, špatnými řečníky jsou ti, kdož nečetli a nečtou beletrii.

Po několika větách již poznáme, který druh řečníka máme před sebou. První zaujmu posluchače na ráz a vždy těšíme se na další lahodný obrat a radujeme se, jak krásnou řeči je naše mateřština. Druzí vzbuzují děs a hrůzu, posluchačstvo se ošívá, jako hudebník při falešné muzice, novinářské slágy hřmoti a ubohá čestina žalostně je dreena v ústech člověka nehodného.

A tady problém řečníctví stýká se s problémem jazyka a úpadek řečníctví — dnes tak všeobecný — je jen podružným zjevem úpadku jazykové čistoty. Proto, kdo volá "Na stráž!" k ochraně jazyka, pomáhá i k nápravě řečníckého bankrotu současnosti.

Demokratisace parlamentárních sborů a demagogický rys celého veřejného života, nedostatek literární a jazykové kultury — to jsou hlavní složky hlubokého poklesu řečníckého umění u nás i jinde. Můžeme-li na př. odpuštění agrárníctví vše ostatní, nemůžeme mu odpušiti, že tak snížilo řečnícké niveau českého sněmu, a do dneška nemůžeme zapomenouti, jak J. E. Karel Práček učil se mluvit teprve jako poslanec na sněmu království Českého.

I to bude jedním z těžkých pasív posledního kartelu Klořádovsko-Kramářovského, že přivedl do říšské rady řadu nových a vydatných mluvků, kteří sice dovedou uchvátiti v zažadené hospodě voličské schůze předemstské, ale na fóru parlamentním působí trapně naprostým nedostatkem řečnícké kultury.

Ale ubližovali bychom lidu, kdybychom tvrdili, že se mu líbí jen a jen demagogické hřmot slágy a lehotných hesel, skřípání zubů a mordování mateřštinou. Měl jsem sám příležitost pozorovati, že prostě posluchačstvo zdravě reagovalo na přednosti řečníka inteligentního, čistě, srovnaně a obsačně mluvícího a chápal, jak říšsnivý je rozdíl mezi takovým řečníkem a demagogickou kořál-

kou, jež barví se anilinem divokého gesta a křiku, a šepuší se na veřejných schůzích politického dneška...

Zemí řečnícké kultury je Francie. Stará tradice, vrozený temperament galské rasy, čistě literární základna středověké výchovy, literární charakter žurnalistiky, jazyková kultura francouzského divadla — to vše vede k výchově dokonalých řečníků ve velkém i k vyvinutému kriticismu průměrného posluchačstva.

Jistě mnozí vzpomínají na pana Dausseta, který byl typem moderního řečníka, na eleganci conferenciera rázu čistě literárního, jakým se ukázal p. Camille Maclair, na výrazné výklady pana René Henryho — anebo na strhující výraz kedovlasého pana Lam-puě.

Ale zůstává nám neznámým umění mistrů, jakými jsou pánové Clémenceau, Briand, Deschanel a jiní. Můžeme si učiniti jen nepřímým způsobem představu o umění démonického účinku těchto virtuosů řeči. Tak na př. se vypravuje, že v létě roku 1909 byla již dlouho všeobecná a rostoucí nespokojenost s panem Clémenceau, nejen v opozici, ale především ve vlastních řadách radikální většiny vládní. Přes to vláda unikala den ze dne nehodě a vždy nová většina vyslovovala důvěru vládě, a kterou nebyl nikdo spokojen.

Poslane L. huboval kdosi v klubu na Clémenceau-a a jeho politiku, posílaje vládu ke všem čertům.

— Proč tedy neporazíte pana Clémenceau-a?

— Když ten chlap tak báječně mluví! — zněla odpověď...

"Samostatnost". — NAP.

Než se Abraham narodil a dávno před tím, než se začalo kopati pro stavby velkých pyramid Egyptu, dělány léky z bylin k léčení nemocných a čtíme v Písmě: "Vyčisti mne hyssopem a budu čistým." Není zajisté věštého naděnce v zemi než jsou vyrabitelé Dra. Petra Hoboka o předmětu bylinského léčení chorob kožních a krve. Hofsější je uvedeno z jejich časopisů. Naši čtenáři udělají dobře, když si o výtisk jeho dopisou. Posílá se zdarma. Pište na Dr. P. Fahrney & Sons Co., 19—25 So. Hoyne Ave., Chicago, Ill.

Jos. J. Panuška
1260 1/2 jižní 16. ulice.
Pozemkové obchody v českém dialektu v Omaze, v South Omaze a Benson. — Požární a úrazové pojištění: ABSTRAKTY NÁROKŮ. — VEŘEJNÝ NOTÁŘSTVÍ.
Hodiny: Od 7 do 10 večer a v sobot. od 3 hodin odp. do 8 hod. večer. 262. Tel. Doug. 5737. Přijďte kdykoli veče!

J. P. GUTH
ARCHITEKT
Úřadovna: 516 Pantou Bk.
Telefon Red 1937
OMAHA, 214 NEBRASKA.

Dr. J. F. Schefčik,
...vnuše se vřaběje...
OČNÍM, UŠNÍM. NOSNÍM A HRDELNÍM NEDUHOM.
Úřad. hodiny: Máno od 9 do 10 hodin. Odpovědné od 1:30 do 8 hodin.
Úřadovna: 201-3 Masonic Temple, roh Heunessie Ave., and 6th St. So. 5-30
Telefony: N. W. Main 4670. T. S. Center 4788. Res. T. S. Calhoun 2642.
MINNEAPOLIS, MINN.

Dr. F. A. Sedišček
OMAHA, NEB.
ÚŘADOVNA: 1270 So. 13th Street, proti Hotelu Prague. Tel. Red 4612
RESIDENCE: 1461 So. 11th Street. Tel. Douglas 1236.
Dopoledne Dr. Allisonem v nemocnici. V ÚŘADOVNĚ od 1 do 4 hod. odpod. V neděli od 9 do 11 hod. dopel.

Dr. Chas. Rosewater,
český lékař a ranhojíř.
Úřadovna: 222 Bee Building. Tel. Douglas 504. Tel. Ind. "A" 1504
Residence: Harney 469. Ind. "A" 4469

Adolf A. Tenopír
právník a veřejný notář
Úřadovna v číle 101 — roh 16. a Dodge, Omaha. (Naproti Hayden Bros.) Tel. Douglas 1103.
Též ředitel českého oddělení v "BANKERS SAVINGS AND LOAN ASS'N." spoléhivím to místě na ukládání úspor a vypůjčení se peněz na majetky. Úřadovny v číle 101, roh 16. a Dodge ul., Omaha. 401f

F. M. Scoblík,
český právník a obhájce.
VEŘEJNÁ PRAXE.
Security, Block - TYNDALL, S. D.

JULIUS J. ŽITNÍK,
—český právník—
403 Ware Block—15. a Farnam Omaha, Nebraska.
PHONE 78: Bell—Douglas 1324 Ind. — A 1264
V úřadovně Abbott, Dunn & Crawford. 421f

Herb. Rogerse
Moderně zařízený Buffet
313 So. 15. St. (vzadu) v budově spolku "Elk."
Tento hostinec je moderní v každém hledu. Zásoby líkerů všeho druhu nejlepší jakosti má vždy na skladě, jakož nejlepší piva.
Krajany obsluhují vždy usmívajíc se Pepik Altman. Neopomente se zastavit něho. Je Čech od kosti a rád sobě s vámi pohovoří. 27-6m

"SIZZ"
LAHODI VASI CHUTI
JEDEN Z NEJLEPŠÍCH NÁPOJŮ
HOTOV ZA MINUTU
Zvláště dobrý v parných dnech.
Dobrý i za dáš studených.
Váš obchodník má jej na skladě
25c, 50c, \$1.00
LEO GROTTE MFG. CO. VYROBITELE OMAHA, NEBRASKA